

LIGUE NATIONALE POUR L'UNITE BELGE, vereniging, zonder grote organisatorische opzet, waarin overwegend Franssprekende Belgen strijden ten gunste van de Belgische eenheid, die zij bedreigd achten. Deze bedreiging zou hoofdzakelijk uit de hoek van de V.B. komen, zodat het anti-flamingantisme een van de hoofdkenmerken van deze Ligue is.

De oprichtingsvergadering vond plaats te Gent op 13 november 1918 onder het voorzitterschap van Emile de Bie, raadsheer bij het Hof van Beroep aldaar, met als ondervoorzitter de Gentse advocaat Joseph Fuerison. In de doelstellingen lag de nadruk op de noodzakelijke reactie tegen het „flamingantisch fanatisme”. Na een drietal maanden telde de Ligue meer dan 1200 leden. Een halfmaandelijkse publikatie, *De Eenheid*, waarvan de titel later gewijzigd werd in *De Eendracht* en die een band moest scheppen tussen de leden, werd bij de aanvang in 2500 exemplaren verspreid. De leden die een vrijwillige bijdrage gaven, zorgden voor de financiële middelen waarmee, hoofdzakelijk in Vlaanderen en tevens in Brussel, de propaganda werd gevoerd door middel van affiches, meetings, pamfletten, brochures, petitie's. De Liga vond belangrijke steun bij het academisch korps van de Franstalige rijksuniversiteit te Gent. Zo ontpopte o.a. prof. Hubert van Houtte zich als een zeer actief lid. Dat de bakermat van de Ligue te Gent stond, kan zeker niet los gezien worden van het feit dat ook de V.B. daar juist een van haar grootste trofeeën wilde veroveren, een Nederlandstalige rijksuniversiteit. Het was dan ook in Gent dat de Franstaligen op een van de meest concrete wijzen geconfronteerd werden met wat zij het „flamingantisch anti-belgisch offensief” noemden. Een belangrijk deel van de Ligue-activiteit was dan ook gericht op het behoud van de Franstalige universiteit.

De Liga kreeg echter vrij snel afdelingen over het hele Vlaamse land en in Brussel, waarop meteen ook *L'Unité*, een Franstalige zusteruitgave van *De Eenheid - De Eendracht*, het licht zag. Behalve Gent werd Brugge een van de meest actieve centra. De partijpolitieke binding van de meeste Ligueleden was ongetwijfeld liberaal en katholiek-conservatief. Toch kon men de Ligue zeker niet

over het hoofd zien bij de pogingen van de Belgisch-nationalistische beweging om ook in het parlement vaste voet te krijgen. Diegenen die in 1919 en '21 op nationalistische lijsten naar de gunst van de kiezer dongen, waren dikwijls ook leden van de Ligue. Bij de parlamentsverkiezingen van 1919 meldde de nationalistische formatie in Brugge, onder leiding van graaf Renaud de Briey, zich overigens aan als Ligue nationale pour l'Unité Belge. De levensduur van deze partijtjes was evenwel evenredig met de povere verkiezingsresultaten die zij boekten.

De Ligue plaatste zich vooral op de voorgrond door haar publikaties, waaronder de twee voornaamste zijn *Les archives du Conseil de Flandres* van 1928 – in '29 werd ook een verkorte uitgave in het Nederlands op de markt gebracht – en de brochure *Il faut doter le pays d'un statut linguistique* van Jacques Pirenne, een van de voornaamste woordvoerders van de Ligue. Was de eerste uitgave duidelijk bedoeld tegen de groeiende amnestiegedachte – het werk verscheen overigens juist op het tijdstip dat deze kwestie in het parlement behandeld werd –, dan moet Pirennes brochure van 1929 gezien worden als een programmaverklaring van de Ligue met het oog op de belangrijke rol die het communautair dossier volgens de algemene verwachtingen zou spelen in de wetgevende arbeid van de volgende jaren. De Ligue opteerde voor een ééntalig Wallonië en een tweetalig Vlaanderen en Brussel, wat in essentie steeds het programma van de Franstaligen in Vlaanderen is geweest. Voor deze laatsten, en dus ook voor de Ligue, is er nooit het probleem geweest van een tweetalig België, maar wel van een tweetalig Vlaanderen. De taalwetten van de jaren dertig gaan echter duidelijk in de richting van een ééntaligheid in Vlaanderen, met als bekroning de nieuwe Nederlandstalige Gentse rijksuniversiteit. Door het optreden van de wetgever kreeg de actie van de Ligue steeds meer het karakter van achterhoedegevechten zonder uitkomst. De Ligue was dan ook over haar hoogtepunt heen. De „nationale” betoging te Hasselt in 1931, georganiseerd in samenwerking met talrijke andere patriottische verenigingen, was een van haar laatste spectaculair bedoelde activiteiten, die evenwel op niets uitliep.

LITERATUUR: de tijdschriften *Terre Wallonne*; *Jeunesse Nouvelle*; *De Eenheid* en *L'Unité*.

ERIC DEFOORT